СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 264. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 12 листопада 1931. VOL. XXXIX. No. 264. Jersey City, N. J., Thursday, November 12, 1931. THREE CENTS.

ВЕЛИКА НУЖДА СЕРЕД БЕЗРОБІТНИХ

НЮ ЙОРК. — Комітет Допомоги Безробітним заявив, що зголосилася така велика скількість безробітних, котрі благають помочі, що буде замало $12,000,000, які комітет рішив зібрати на допомогу безробітним Ню Йорку. Фонд піднесено до висоти $18,000,000. Жіноча організація, яка перебрала на себе обовязок зібрати $750,000, заявила, що супроти такої нужди рішається зібрати на допомогу безробітним $3,000,000, з чого вже зібрала $2,172,575.

Комітет подає, що мимо теплої погоди міський захист для бездомних не може помістити збільшаючогося з кождим днем числа безробітних, котрі просять даремного нічлігу. Стверджено, що яких 1,000,000 родин терплять від безробіття в однім тільки Ню Йорку. Супроти такої біди, кажуть, наступна зима буде для населення дуже тяжкою.

ЗА ПЯТЬДНЕВНИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

НЮ ЙОРК. — Гю Фрейн, організатор Американської Федерації Праці, доказує республиканському комітетови, що коли би федеральна, стейтові й муніципальні влади завели у себе пятьдневний тиждень праці й приняли до праці 20% більше робітників, то яких 1,000,000 безробітних дістали би роботу, а 3,000,000 осіб, які є на їх утриманню, мали би забезпечене життя.

ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБИ СКЛЕПИ БУЛИ ВІДЧИНЕНІ ПО 12 ГОДИН.

НЮ ЙОРК. — Розпочато кампанію, щоби департаментові склепи були відчинені на кілька тижнів перед Різдвом що суботи по 12 годин, з тим, щоби занятї по склепах особи не працювали довше як 6 годин. В той спосіб хочуть збільшити закупна й дати заняття більшому числу безробітних.

МЕРІ ПІКФОРД ПРО СВОЮ ГОЛОДІВКУ.

НЮ ЙОРК. — Славна фільмова артистка Мері Пікфорд, взиваючи загал до датків на допомогу безробітним міста Ню Йорку, розповідала про свої перші кроки, які вона ставила в Ню Йорку, як вона голодувала й як її серце рвалося з болю, коли вона, куди тільки звернулася, стрічала холод і брак співчуття. Вона згадувала за свою матір з трома дрібними голодними дітьми і за того добродія, котрий мав ледви $100 на маєтку, а дав їм $25, щоб їх ратувати серед холоду лютої зими і голоду.

ПРИМХИ ПРИРОДИ.

НЮ ЙОРК. — Недавно зачав уже падати сніг, а тепер маємо температуру, яка доходить до 70 степенів. Такої зміни тут не памятають. Звичайно буває у тім часі 46 степенів тепла, а в 1914 році було 27.8 степенів.

ПАМЯТНИК ЕДИСОНОВИ.

ВЕСТ ОРЕНДЖ. — Вдова по винахідникови Едисонови згодилася на те, щоби побудувати недалеко лябораторії покійного Едисона величавий памятник, присвячений памяти великого винахідника. Будова памятника коштуватиме кілька міліонів долярів. Гроші будуть придбані шляхом добровільних датків, зібраних в Америці й по цілім світі.

ВІДЧИНЯТЬ СРІБНІ МАЙНИ.

ТОНОПА (Невада). — Зприводу наглого піднесення цін на срібло розпочато вже працю в однім з місцевих срібних майн. Незабаром відчинять і інші майни.

БАЖАЄ ГУВЕРОВИ ВСЬОГО ДОБРА, КРІМ ПОНОВНОГО ВИБОРУ.

ВАШИНГТОН. — Кажуть, що у Вашингтоні вже є конгресмен Джан Н. Ґарнер, демократ з Тексас, котрий супроти демократичної більшости в палаті послів буде президентом палати. Ґарнер є теж приятелем Гувера. Прибувши до столиці, повідомив він одного з секретарів президента, що він хоче побалакати з президентом про працю в конгресі та просив передати Гуверови привіт і побажання всього добра та всього, чого президент собі бажає, крім одного, а це поновного вибору на президента.

НЕ ДУМАЄ ПРО БАЛІ И СТРОЇ.

ВАШИНГТОН. —Миссис Ґарнер, жінка майбутнього президента палати послів, заявила репортерам, що вона не буде займатися ріжними товариськими забавами, балями і приняттями і не думає видавати гроші на нові строї, а залишиться приватною секретаркою свого чоловіка й помагатиме йому в його праці.

ДРАЙЗЕР БОРОНИТЬСЯ.

ПАЙНВИЛ (Кентоки). — Теодор Драйзер, американський письменник, котрий вибрався розслідити майнерську трагедію в Гарлан і котрого обжаловано за неморальне поведення, заявив, що він не був у готелі з ніякою жінкою, та що це „фрейм-ап" з боку тих, що гнетуть майнерів і хочуть заздалегідь скомпромітувати його імя, заки він оголосить свої спостереження про відносини в Гарлан.

ПИНШО ВЗИВАЄ БОГАЧІВ ДАТИ ДОПОМОГУ.

ГЕРИСБУРГ. — Пенсилвенійський ґовернор Пиншо заявився в леґіслятурі за позичку для допомоги безробітним у сумі $35,000,000, яку повинні зложити богачі стейту. Пиншо каже, що в стейті є так богачі, що один з них міг би вижививти всіх безробітних стейту.

КАЖЕ, ЩО БІДА НАВЧИТЬ РОЗУМУ.

Француський фільософ Ернест Дімне, який прибув недавно з Парижа до Ню Йорку, твердить, що теперішня економічна нужда це „укрите благословення". Через цю нужду, каже він, людство прийде до розуму та отверезиться й великі уми поведуть його до високих ідеалів. Лише чесні мислителі будуть провідниками людства. Европа вже починає думати по новому, а коли вона піде новим шляхом, то й Америка піде за нею.

ПОЛІЦАЇ ОБВИНУВАЧЕНІ ЗА ПОБИТТЯ ВЯЗНІВ.

Прокуратор окружного суду в Торуні виступив з актом обвинувачення проти кількох поліційних службовиків і комісаря Конарського за те, що побили демонстрантів, арештованих після демонстрації Центроліву 14 вересня м. р. Розправа відбудеться перед окружним судом в Грудзьондзі, куди її переслали.

УПРАВИТЕЛЬКУ ПОЧТИ ЗАСУДИЛИ ЗА ДЕФРАВДАЦІЮ.

Карний трибунал у Перемишлі засудив управительку почтового уряду в Нижанковичах, Марію Рачковську, на 6 місяців вязниці з відложенням виконання кари на 2 роки за те, що здефравдувала почтові гроші. Рачковська часть грошей віддала, так, що підчас розправи здефравдована сума виносила 3,350 зол.

ДИВНА БАРАБОЛЯ.

Український фармер з албертійської місцевости Калмор, М. Бабяк, викопав на свойому полю велику бараболю, яка зовсім має подобу людини з ріжними членами тіла. Тепер Бабяк може всякому, що вірить, будьтоби людина повстала з малпи, доказати тією бараболею, що правдоподібніше перша людина повстала не з малпи, але з бараболі.

БІЛІ ПАЛИЦІ ДЛЯ СЛІПИХ У ПОЛЬЩІ.

Міністерство внутрішніх справ уповажнило Т-во Невидющих Робітників приготовити білі палиці для невидющих цілої Польщі. Т-во приготовило покищо палиці для сліпих Варшави; білі палиці з металевим обрамуванням зі значком Т-ва „З. П. Н." При помочі тих палиць сліпі мешканці міст підчас свого переходу через вулицю зможуть спинити на хвилину ввесь рух возів, трамваїв і авт. Всі сліпі матимуть крім палиць теж виказки для доказання своєї невидючости.

МАЛЯР БЕЗ РУК.

Живе він у Фрибурґу (Німеччина) і називається Кароль Шульдіс. Він є каліком, не має рук і свої образи малює при помочі уст. У володінні кистю при помочі уст дійшов Шульдіс до незвичайної перфекції. Недавно він влаштував виставу своїх образів у Берліні. Критика незвичайно прихильно оцінила його праці. Віщують йому велику майбутність.

КРАДІЖ ДОРОГИХ ОБРАЗІВ.

З галерії образів у Мангаймі (Німеччина) украв хтось 12 дорогоцінних образів визначних голяндських малярів з 17. віку. Вартість тих образів обчисляють на 100 тисяч німецьких марок.

ТРИВОЖНЕ ПОЛОЖЕННЯ НА УКРАЇНІ.

Предсідника центрального екзекутивного комітету української республики, Петровського, покликали несподівано до Москви. Він має там зясувати політичне й економічне положення на Україні.

Реквізиції доказали, що українське населення відноситься ворожо до совітської влади. В останньому часі були на Україні селянські заворушення.

З причини тих заворушень вислав Петровський до Москви тривожне звідомлення й остерігав московські власти перед дальшими реквізиціями. У цім звідомленню заявив він, що продовження такої господарки на Україні як тепер, значить старання Москви вивезти з України якнайбільше збіжа та інших продуктів, може викликати загальну революцію, проти котрої Москва окажеться безсильною.

СТО МІЛІОНІВ У ПІДЗЕМЕЛЛЯХ.

У підземеллях монастиря Герен знайшли скарбницю, виповнену золотом, вартости 100 міліонів франків. Скарбницю відкрили на основі записок із 10. століття. Половину скарбу одержать бельгійські селяни, бо скарбницю знайшли на їх полях, другу — особи, що відкрили дорогу памятку минулого.

УБИВЧІ ГАЗИ, ВИТВОРЮВАНІ АВТОМОБІЛЯМИ.

Від часу, коли люди почали вживати автомобілів, повторюються випадки, що знаходять біля самоходу чоловіка неживого або непритомного наслідком затроєння вбивчим газом — окисом вугілля. При точнішому провірюванню тих випадків замічено, що вони трапляються все, коли мотор автомобіля був у руху у замкненому приміщенню, звичайно в зимовому гаражі, і що згаданий газ витворюється при спалюванню газоліни в моторі. Далі теж замічено, що поліцаї, які на перехрестях вулиць реґулюють вуличний рух, теж часто западають на здоровлю наслідком затроєння газом.

Досліди зі спалюванням газоліни виказали, що менше як половина одного проценту того газу в повітрю вистарчає, щоби вбити чоловіка, коли він у ньому перебуде довше ніж годину. Значить, під літрі газу на 100 літрів повітря вже є смертельне. Коли його більше, тоді смерть наступає швидше. Автомобіль знову зі спаленої газоліни продукує ріжні гази, а межи ними цей шкідливий, 1 то у скількости 2.4 до 9.5 процентів усіх газів. Значить, більший мотор у замкненому гаражі може за кільканайцять минут зробити повітря в ньому смертельно отруйним.

Щоби запобігти нещастям і хоробам наслідком затроєння цим окисом вугілля, в деяких містах видано розпорядження, щоби поліцаї на рухливих перехрестях робили коротше службу, а загально слід уважати, щоби, коли мотор є в руху, двері і вікна в гаражі були відчинені. Ця остання пересторога важна передовсім у зимі, коли шофери і власники автомобілів розгрівають мотор у гаражі по десять і більше минут, щоби розігріти оливу, радіятори і воду, й тому, що на дворі холодно, не відчиняють гаражу.

БЕСАРАБІЯ ЖАДАЄ МОРАТОРІЇ.

В Кишиневі завязалася „Господарська Рада", котра має шукати доріг, щоби помогти хліборобам. В ухваленій резолюції кажеться: Зедінені в більшу хлібороби Бесарабії жадають, щоби банки і приватні вірителі дали хліборобам мораторію, бо в теперішній кризі неможливо сплачувати довги. Підчас мораторії будуть займатися хлібороби питанням збуту, щоби можна сповнити свої зобовязання. В цім змислі передано правительству меморандум.

„БИЛА ЖІНКА МУЖИКА, БИЛА, БИЛА І ТОВКЛА".

Таке говориться в одній нашій комедії. Та воно звичайно таке лише в комедії буває, а в житті буває частіше, що „мужик" жінку бє. Перестарілий це звичай і зовсім не має нічого спільного з цивілізацією, одначе, на жаль, Українці є під тим оглядом дуже консерватині. І співжиття Українців з культурнішими народами в Канаді ще ні одного нашого „мужика" не навчило, що биття своєї подруги життя є ознакою некультурности людини. Отсе недавно Гриць Кульматиицький з округи Мондер, Алта., ставав уже втрете перед судом за побиття своєї жінки. Цим разом суддя вже не „милосердився" над ним, як давніше, лише засудив на два місяці тюрми. — Таких випадків межи нашими людьми в Канаді дуже багато.

30 АДВОКАТІВ У БЕРЕСТЕЙСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

Польські часописи пишуть, що в берестейському процесі візьме участь більше як 30 адвокатів. З дуже великим зацікавленням очікують того процесу всі заграничні та польські журналісти.

ВПЛИВ ВІДЖИВЛЮВАННЯ НА РІСТ ЛЮДЕЙ.

Японські вчені переводили цікаві досліди над цим, у якій мірі впливає спосіб віджилювання на ріст людей ріжних рас. Цікавилися головно тим, чи малий ріст Японців є наслідком віджилювання рижом. Досліджували дві групи шкільних дітей. Одна група одержувала звичайний японський харч, що його основою є риж і ярина та риба, а друга група — харч, що його вживають раси високого росту (Германи).

По кількох роках показалося, що діти, які одержували европейський харч, буди на кілька центиметрів вищі й кілька фунтів тяжчі, ніж діти, віджилювані японським харчем.

Цю саму проблему прослідкував один індійський військовий лікар і ствердив, що племена Сікгі і Патанці є богато вищі й міцніші від інших Індійців лише тому, що їдять богато набілу, мяса і ярину, а інші Індійці віджилюються лише рижом. Ці обсервації підтвердив той лікар дослідами над щурами, у яких як відомо, переміна матерії відбувається зовсім подібно, як у людей. Одну групу годував він харчем Сікгів і Патанців, а другу харчем інших Індійців. Показалося, що всі щури з тої другої групи значно слабші й менші ніж з першої групи.

БОЛЬШЕВИЦЬКА РУКА В ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКОМУ КОНФЛІКТІ

РОСІЯ ПОСОБЛЯЄ КИТАЙЦЯМ ПРОТИ ЯПОНЦІВ. ЯПОНЦІ ВИВОЗЯТЬ СВОЇХ ЖІНОК І ДІТЕЙ З РОСІЙСЬКОГО КОРДОНУ.

ХАРБІН (Манджурія). — З кождим днем усе ясніше стає видно большевицько-московську руку, що помагає Китайцям у боротьбі проти Японців. Крім грошевої допомоги, большевики пособляють китайським ґенералам також зброєю й навіть живою силою. Ґенерал Ма, що вів бої з Японією над рікою Нонї, одержав підсилення своєї армії так званими монгольськими відділами. Це війська, зложені з Монголів і зорганізовані в Монголії, що знаходяться фактично під управою московських большевиків. Узброєння цих військ — російське.

Крім того війська ґенерала Ма підтримав 3,000 відділ війська, зложений з китайської охорони Східно-Китайської залізниці. Ця залізниця знаходиться в спільному китайсько-російському володінню, а тому участь її охорони в боях проти Японців треба вважати порушенням російського невтралітету. До того воєнний відділ у числі 2,000 корейських та китайських комуністів, узброєний російською зброєю й під командою російських інструкторів, підійшов зі сторони ріки Амуру на допомогу ґенералови Ма для оборони Ціцікара.

Всі японські жінки й діти, що мешкали на манджурсько-сибірському кордоні, вивозять звідти в глибину Манджурії під охороною японських військ. Протияпонська агітація на російському кордоні досягла таких загострених розмірів, що перебування Японців на російському кордоні стало небезпечним.

Тепер Японці роблять деякі стратегічні пересунення військ, а тому годі сказати про дальші їх пляни й акцію. Здається, Японції хочуть скорше захопити в свої руки хребет кінгамських гір, що перегороджують шлях зі сторони Росії в глибину Манджурії. Це є дуже важні позиції для оборони Манджурії, або для наступу на неї зі сторони Росії. В чиїх руках ці гори, той має вигідніші стратегічні позиції.

ЯПОНІЯ ВИСТУПИТЬ З ЛІҐИ НАЦІЙ.

ТОКІО (Японія). —Група японських членів парляменту ухвалила рішучу резолюцію, направлену проти Ліґи Націй. В резолюції говориться, що Японія має залишити Ліґу Націй, якщо вона буде домагатися відтягнення японських військ з Манджурії без забезпечення японських інтересів.

МЕК ДОНЕЛД ЗА РЕВІЗІЮ РЕПАРАЦІЙ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Анґлійський парлямент розпочав свої засідання. Відкрито парлямент короткою престольною промовою короля. Церемонія відкриття нового парляменту пройшла зі звичайною старинною помпою.

Премієр міністер Мек Донелд підчас дебат заявив, що його уряд вже установив контакт з іншими урядами в справі полагодження репараційного питання та питання міжнародніх боргів. Ці два питання мусять бути переглянені й змінені так, щоб полекшити світови тяжкий економічно-фінансовий і політичний стан.

На запит опозиції, чи уряд має які ширші відомости про події в Манджурії, Мек Донелд відповів, що уряд має ті самі інформації, які відомі загалови з преси. Уряд постарається дістати якнайскорше ширші й вичерпуючі інформації в цій справі.

НАПАДИ НА ЖИДІВ У ПОЛЬЩІ ШИРЯТЬСЯ ДАЛІ.

ВАРШАВА (Польща). — Напади студентів на Жидів відбулися у Вильні, Катовицях та в інших містах. Виленський університет закрито. Польська „Газета Варшавська" подає алярмуючі відомости з Вильна, що нібито там жидівські студенти вбили одного польського студента, а кількох поранили.

Газета називає вбивників „жидівськими ґенґстерами" й закликає до помсти. На залізницях і в потягах відбуваються численні напади польських студентів на Жидів. Усіх арештованих поліцією студентів у Варшаві за напади на Жидів звільнено від арешту.

СВЯТКУЮТЬ ДЕНЬ ПЕРЕМИРЯ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Велика Британія, Франція, Бельгія та їх союзники урочисто відсвяткували день перемиря 11 листопада. Особливо урочисто відсвяткувала цей день Франція.

День перемиря в Німеччині зігноровано й зовсім не святкується. Уряд говорить, що так ліпше, ніж святкувати, бо можна спровокувати до виступів національно-патріотичні елементи, що болючо відчувають поразку Німеччини. Націоналістична преса й без того виступила з різькими нападами проти уряду й демократії, що „допустила" Німеччину до поразки й пониження.

ВЕЛИКИЙ НЕДОБІР НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

ПАРИЖ (Франція). — Французькі залізниці, що знаходяться під зарядом держави, в минулому році принесли недобору 200,000,000 долярів. Цей недобір має покрити державний бюджет.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„КРАЙ БРЕХУНІВ І ПИЯКІВ"

Американський письменник, д-р Вил Дюрент, загально відомий з популярно написаної книжки „Ди Сторі оф Филозофі", написав новий твір, затитулований „Е Програм фор Америка", в якім каже, що Америка потребує нових провідників, коли має вийти цілo з теперішнього економічного хаосу. Америка, пише автор, переживає тепер критичний момент, який вирішить її дальший розвій або упадок.

До тих причин, які заважили на теперішнім занепаді Америки, зачисляє Дюрент прогибіційні закони, що зробили, на його думку, з Америки „край брехунів і пияків".

Як бачимо, маємо отсе до діла з новим протестом проти того насильства, яке називають „благородним експериментом". Поминаючи те, чи дійсно знесення прогибіції може принести поліпшення економічного положення краю, моральні шкоди, які нанесла прогибіція, очевидні. Вони не далисяб навіть порівнати з найбільшими матеріяльними користями, як би їх прогибіція була принесла. Та про те нема потреби розводитися, бо наразі маємо два лиха: прогибіцію і нужду.

Останні вибори, які принесли таку велику побіду демократам, уважають також реакцією, зверненою проти тих, котрі повинуються диктатам Протисалунової Ліґи. Тому можна би тепер сподіватися, що коли демократи вийшли горою, вони теж виступлять з радикальнішою програмою й акцією в справі знесення прогибіції. Та наразі годі надіятися таких виступів, бо й між демократами є прогибіційні фанатики. А демократичні політики занадто обережні, щоби наразити себе задля самої ідеї. Вони тільки говорять про боротьбу з корупцією, гіпокризією, ґенґстерством і бутлеґерством, як дітьми прогибіції, але до боротьби з тим лихом можуть змусити їх, як і републиканців, тільки виборці.

Протисалунова Ліґа бажала бачити Америку країною тверезости, а перебобила її в „край брехунів і пияків". Поміркованість в уживанню алькоголю є конечністю, а тверезість — гордощами культурного народу. Та до цього не можна присилувати людей навіть законом. Зате можна людство підховати, себто вжити дороги довшої й труднішої, але доцільнішої. І можна надіятися, що Америка в недовгім часі заверне на шлях виховання. Це залежатиме від виборців, себто від самого населення, якщо воно не схоче зачисляти себе далі до „брехунів і пияків".

ЩЕ ПРО ОДИН ВЕЛИКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОДВИГ

(Надіслана стаття).

(Докінчення)

Тут у краю знаємо з американських енцикльопедій „Енсайкльопедія Американа", видана у Филаделфії в роках 1829 до 1846, та „Ню Америкен Енсайкльопедія", видана в Ню Йорку в 1858—1863 роках, в 16-ти томах.

Росіяни мають віддавна великі енциклопедії, а Поляки видали ще в роках 1859—1868 „Енцикльопедію Оргельбранда" в 28-ми томах, а пізніше в скороченню — в 12-ти томах.

І це не диво: таку дорогу книжку може купити лише богатий чоловік, а Поляки мали у своїх „заборах" масу дідичів, на котрих опиралося економічно вся польське письменство і вся польська наука.

Крім великих лексиконів має кождий культурний нарід і підручні лексикони, або, як Німці кажуть, „гандлексікони".

До таких підручних лексиконів належить і наша Українська Загальна Енцикльопедія, котрої видання уважати мусимо за великий національний подвиг.

Доперва з її виданням ми входимо справді в ряди культурних народів.

Наша „Енцикльопедія" є скромна, бо обчислена лише на три томи, отже буде чимсь в роді німецьких „гандлексіконів", то є лексиконів підручних. Але уже перший том „нашої" енцикльопедії перевищає безумовно кождий такий „гандлексікон".

Перший том „нашої" енцикльопедії виданий у великім, лексиконовім, форматі, на знаменитім папері й має 656 сторін, з котрих кожда є поділена на дві колюмни, так, що таких колюмн є 1,312.

Кожда сторона обіймає пересічно 20 до 27 слів з відповідним поясненням, що це слово означає. Коли розходиться о якусь особу — очевидно важку, чи то з уваги на світову чи українську історію, науку, письменство — то подані є при дотичнім слові відповідні дати і пояснення про життя, твори чи діла тої особи.

Дуже важним є пояснення чужих слів, які — зосібна в часописах приходять, а з якими нераз годі собі просто дати ради, коли нема під рукою книги, котра би нам це пояснила.

Майже на кождій стороні є 1 до 4 а навіть до 5 образків, пояснюючих нам текст. Є тут не лиш портрети визначних людей, але і види всіляких визначних будинків (нпр. Альгамбри), образки звірів і ростин та фізикальних приладів. Є навіть копії славних мистецьких творів наших і чужих мистців, як ось Видубицький монастир Т. Шевченка, Гайки І. Труша, або пригода Мазепи, привязаного до дикого коня заздрісним воєводою — картина славного французького маляря, Е. Ж. Верне-та.

Маємо тут і цілі статейки, як ось на приклад про „безробіття". Крім того бачимо цілий ряд географічних карт, виконаних з великою прецизією і звичайно красками, як ось карта Азії, Африки та карти обох Америк.

Маємо також в „нашій" енцикльопедії цілі (подібно як і кольоровані географічні карти вправлені у книжку кольоровані картини, представляючі всіляких звірів, птахів, та ростини.

Всі ті малюнки замовлені і
Всі ті малюнки замовлені і виконані в Ляйпціґу, а один з головних організаторів енцикльопедії, учитель п. Микитчук, їздив спеціяльно до Ляйпціґу, щоби виконання замовити.

„Українська загальна енцикльопедія" — це книга, без котрої не може обійтися жадна українська родина, котрої голова дбає про образовання своїх дітей та про доповнення свого власного образування.

Нема на світі людини, котра би знала все — хочби лиш зі свого власного фаху, а щож казати про інші фахи та про інші галузи знання!

Така енцикльопедія — це великий наш домашний приятель, бо навіть, коли не маємо в дану хвилю нічого під руками до читання — то знайдемо все в ній — деб ми її і не отворили — і науку і забаву. І несчуємося, коли мине година і дві нашого перебирання картками у ній — і ми за цей час незвичайно багато навчимося та довідаємось про цілком доси незнані нам речі.

На чолі редакції „нашої" „Загальної Енцикльопедії" стоїть відомий учений і популяризатор проф. **Іван Раковський.** До тої редакції належать ще **В. Дорошенко, М. Рудницький,** та проф. **Василь Сімович,** звісний коментатор **„Кобзаря".**

Крім них працює при „Енцикльопедії" ще цілий штаб наших учених-спеціялістів в числі **80 людей.**

Частину фінансову „Енцикльопедії" реферує головно п. **Пашкевич** — директор „Покутського Союзу" в Коломиї.

У тім преславнім городі концентрується й ціла адміністрація і експедиція „енцикльопедії" під проводом професора **Кордуби.**

Тут мешкає і головний управник агентів, розвозячих готовий том і дальші зошити по краю — учитель **Микитчук.**

Він продав навіть свою власну хату, а позискані гроші вложив у це видавництво, видячи у його довершенню **великий народний подвиг.**

Його дружина — **Настя Микитчук** — це велика робітниця на полі організації нашого селянського жіноцтва.

Ви, Брати Американці, вже певно не одно читали про ту „нашу" енцикльопедію у ваших українських часописах.

Вибачайте, що я Вам і тепер тею новою голову клопочу. Однак це занадто важна справа, щоби я мав мовчати про неї.

Ініціятори її: **Раковський, Пашкевич та Микитчук** — це люди справді великої, небуденної ініціятиви та незвичайної енергії.

А взялися вони за це діло в часі, коли вже починалася кріза в світі цілому і у Галичині.

Їх це не застрашило, а взялися сміло до діла і не лиш довели до видання першого, пишного тому „нашої" енцикльопедії, але і дальше розпочате діло ведуть з надзвичайною енергією. — Що цього року закінчиться друк також другого тому цеї знаменитої книжки.

В краю — мало можна вже тої книжки продати, бо хто богатший — то і так вже купив її, а бідних на $10 у нас не стати.

Тут може лиш Америка (Злучені Держави і Канада) допомогти. — І я прошу дуже Вп. Читачів розвести аґітацію зосібна поміж нашими богатшими людьми, **бізнесменами** всякого роду, котрі зможуть тепер **почванитись перед чужими** — що ось — мовляв — і ми, збитковані і пацифіковані в Ріднім Краю — чейже маємо таку **пишну книгу.**

Бо і справді та книга, оправлена **в шкіру і полотно,** з **золотими витисками** на хребті, **представляється імпонуючо.**

Це є справдішна — як кажуть, Москалі — **„настольная кніга",** і повинна разом з **„Кобзарем"** лежати в гостинній кімнаті на столі, коло котрого саджається гостей.

І ми вже не будемо перед нікім стидатися, що не маємо енцикльопедії в українській мові.

Ні! Ми маємо її, але мусимо старатися, щоби вона була в кождій українській хаті.

Належитість за перший, пишно оправлений том у висоті $10 треба висилати чеком на адресу Покутського Союза в Коломиї, Народний Дім.

Старий Січовик.

УЯВА І ДІЙСНІСТЬ

Коли хтось хоче настрашити малу дитину, то говорить їй про вовка чи якісь інші страховища. Діти мають дуже сильну уяву і вони в дійсности уявляють собі те страховище і бояться його. Але також і в дорослих людей грає уява дуже велику ролю. Так, приміром, повідомляє славний хірург Шляйх, що він мав одного пацієнта, який уявляв собі, що має затроєння крови. Уява була така сильна, що він помер на затроєння крови, цебто помер так як затроєний, хоч у дійсности лікарська аналіза показала, що ніякого затроєння крови не було.

Нормальний чоловік каже, що гістерики — це ненормальні люди. Однак навіть не в гістериків, а в зовсім нормальних людей виступає дуже сильно уява і грає велику життєву ролю в ріжних життєвих процесах. Цим займався учений Якобзен. Він робив експерименти з одною особою. Підчас експерименту він заставив був цю особу зовсім спокійно лежати з замкненими очима. До рамени даної особи він прикладав електроди, що були сполучені з чутким ґальванометром. Коли дана особа уявляла собі, що вона згинає рамя, тоді ґальванометер давав відхилення і вказував, що в кругови перепливає електричний ток. Колиж особа уявляла собі рух іншої части тіла, а не руки, тоді зявище електричного току зовсім не виступало. Колиж ще до уяви відбувся дійсний рух рукою, то ток, витворений в крузі, був значно сильніщим. Цим експериментом доказано, що чинности людського тіла відбуваються навіть тоді, як вони є лише уявні і в дійсности не відбуваються, цебто, що ми їх не можемо бачити. Тим способом відкинено теорію московського вченого Павлова про матеріялізм у всіх життєвих процесах. Він твердив, що наше тіло реагує на якісь зовнішні впливи, які грали ролю подражнюючого чинника.

Павлов робив також експерименти з псами і вказав, що певні відрухи тварини виступають у залежности від якости поживи. Коли він поставив був перед пса порожну миску, з якої псови все давали їсти, тоді в пса виступали певні зявища життєвого характеру. Тим він доказував, що мусить все бути якесь зовнішнє явище, що подражнює ріжні тілесні органи і доводить їх до певної чинности.

Якобзен натомісць доказав, що навіть без зовнішнього впливу такі чинности є можливі. Його експерименти вказують ясно, що причиною повстання електричного току в людському тілі може бути лише сама уява, без ніякої чинности. На цю обставину вже звернули увагу ріжні лікарі і витягають з того певні висновки щодо лічення хорих людей.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в суботу, 14-го листопада, в годині 7-мій ввечір, в Укр. Прав. Церковній Галі, 179 Корт ул. Кождого члена є обовязком раз в місяць прийти на мітінґ та заплатити за себе що місяця вкладку до У. Н. Союза. Довгуючих членів напоминається, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. Проситься членів явитись на означений час. — М. Бо[illegible], пр.; П. Псуй, кас.; А. Мудровський, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. листопада в годині 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься членів прийти на час, а довгуючі члени нехай вирівнають свій довг, коли сего не зроблять, будуть суспендовані. — Теодор Красіцький, предс.; Іван Кузів, кас.; Іван Глива, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Уп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 15 листопада, зараз по Сл. Божій, в гали Укр. Народ. Церкви при Норт Мейн і Гавел ул. Проситься всіх членів явитися на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — Михайло Годованець, секр.

П. Котович.

ЧОТИРИ РОКИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(Спогади бувшого комсомольця).

(11)

В Н.-Воронцівці зорганізованих у профспілки було до 500 чоловік. Найбільше це були робітники з млина та з олійниць (спілка „Харчосмак"); далі йшли службовці кооперативи й Комборотьбезу, сюди прилучалися й службовці сільради (спілка „Радторгслужбовців"), робітники для погрузки берлин*), сільські наймити й хатні наймички входили до спілки „Робземлісу"; медичний персонал обєднувався в спілку „Медсанпраці"; учителі — в спілку „Робос"; транспортові робітники, службовці почт і телеграфів входили в спілку „Местран".

В цьому селі було яких 600 дворів сільських господарів, з них лише 6 господарів мали більше ніж пару коней; решта були середняки. 34% селян не мали зовсім тяглової сили**).

Це, так би мовити, трудяща Н. Воронцівка.

Ново-Воронцівка непманська складалася переважно з бувших непманів, телер нечинних. Тут була лиш одна порядна приватна крамниця (проіснувала майже до кінця 1929 р.); решта — це були будки, що торгували всякою всячиною.

Не багато, приблизно стільки, скільки й непманів, було у Воронцівці кустарів-ремісників.

Над цим всім збором обивательства було 12 (словами: дванацять) партійців; з них лиш один місцевий, і то дійсних членів компартії було 5, решта — кандидати.

Крім того було два комсомольські осередки: один сільський (20 членів), другий — при профшколі (30 членів).

Між ними не тільки у Воронцівці, але й у всіх українських селах, де я бував, я спостерігав, що комуністи „не тримаються хати". Майже ніколи комуніст не працює в своєму селі. Воно й зрозуміло: виконувати ролю жандарма краще в чужому селі.

XXIX.

Профшкола.

В українській освітній системі профшкола є надбудова над семирічкою, має на меті дати закінчену середню освіту, але з певним спеціяльним ухилом. На Україні взагалі не існує середня школа без якогось спеціяльного ухилу.

Я знаю такі профшколи: технічна, гірнича, хемічна, лісова, сільсько-господарська, музична, торговельно - промислова, медична. Перші три школи чотирорічні, решта трирічні. Укінченим абітурієнтам профшкола дає знання техніка з дотичної галузі.

А як зі знаннями? Очевидна річ, що на протязі 7, а то й 6 років навчання (три роки семирічки і три-чотири роки профшколи) не можна опанувати й загально прийнятої програми середньої школи й навчитись якогось фаху. Треба зробити наголос чи чомусь одному. Так і робиться.

Сільсько-господарська профшкола, наприклад, до 1928 р. готувала переважно своїх абітурієнтів до вищих шкіл, не конче навіть сільсько-господарських; але вже з 1928 р., коли попит на агротехніків зріс, почали більше приділяти уваги спеціяльним дисциплінам; школа почала готувати агротехніків.

Школи мають майстерні, де учні, під керівництвом інструкторів, набувають практичних знань з потрібного їм фаху. Хиба є та, що ці майстерні устатковані старими машинами, які давно вже вийшли з ужитку не то що на Заході, але й у нас, на Україні.

Сільсько-господарські профшколи мають землю, худобу, реманент, — словом, інколи цілий радгосп, в якому експльоатують учнівську робучу силу. На підставі загальної бідности, відсутности державної допомоги, школи змушені звертати більшу увагу на своє господарство, бо майже лише з його прибутків купується сяк-таке устаткування школи.

Шкільний рік ділиться на три триместри, в сільсько-господарській профшколі приблизно 1/3 часу призначається практичним вправам в полі; такаж пропорція щодо практичних вправ зберігається і в інших професійних школах.

У школах бракує підручників; як правило, один підручник припадає на 5 до 7 учнів. Пристосовуючись до цього, „активізується" педагогічний процес. Кляса ділиться на гуртки по 5 до 7 чоловік, викладач годину зясовує якусь річ, а відтак гуртки розроблюють, випрацьовують цей матеріял.

Бракує паперу, і це болючо відчуває вся школа: нема на чому зафіксувати конспекту пройденого матеріялу, а цей конспект так потрібний при відсутности підручників.

Позатим і учні і викладачі намагаються перебороти всі труднощі, і як би не місцеві комячейки, які постійно стають на перешкоді нормальному навчанню, втягаючи в ріжні „кампанії", то можна булоб досягти в навчанні значно більших результатів.

XXX.

Характер роботи „громадських організацій".

Н.-Воронцівка, як я вже казав, була далеко й від району й від округи, крім того і школа і педагогічний склад її мені подобались, тому я вирішив „закопатися" в цім селі, перечекати, аж поки большевики не провалються.

Для більшої певности я вирішив проявити „громадську активність": почав виступати на зборах, зорганізував математичний гурток у школі, читав реферати; далі почав дописувати в місцевому щоденну українську газету „Наддніпрянська Правда", а іноколи й у харківські „Вісти".

Тоїж осени мене вибрали членом сільради, секретарем Методичного Комітету школи, пізніще головою ревізійної комісії нашого „робосівського" місцькому" і т. п. Словом, я став „активістом" на 100 процентів.

І справді: деякий час я тут працював спокійно; ніхто мене не чіпав.

Номінально, на папері, існує дуже багато „громадських" організацій, але все це мертве від дня свого народження, бо й народжується воно не внизу, не з бажання політично-активних громадян, а десьтам нагорі, за червоними столами ЦК партії.

Реґулюється таксамо згори й внутрішне життя, й праця й програма, так, що не лишається місця для живої, творчої, органічної праці. Щоби тільки був час і змога виконати приписи начальства!

Бюрократизм, а іноді свідоме бажання сховатися за плечі мас, приводить до того, що для переведення всякої, бодай найменшої праці, утворюються неповоротні, великі комісії, з представників всіх орґанзацій, які не здібні не то що працювати, а навіть не можуть зібратись на засідання.

В результаті: багато слів, — мало діла; багато крику, обіцянок, бундючні пляни, красномовні схеми, безліч протоколів, постанов, резолюцій, а мало, мізерно мало, дійсної праці, впертої, систематичної роботи.

Вся культосвітня праця має якийсь безглуздий, кампанійний характер.

Я собі уявляю ґрупу культробітників — осіб сорок (переважно вчителі, лікарі), які під проводом секретаря партосередку сьогодня, всі разом, у галасливому безладді біжать до одного воза, що зветься „культурний похід", і пхають його на гору. Віз, як звичайно в таких випадках, пхають чотири-пять осіб, рештіж бракує місця для безпосереднього прикладання своїх сил, і тому вони „допомагають" криком. Завтра ввесь цей натовп біжить до другого воза: „ліквідація неписьменности". Серед цього галасу й ніхто не гляне, як віз „культурного походу", зрушений з місця, котиться знову вниз. Після завтра всі стрімголов біжать до слідуючого воза: „охорона матері й дитини", і т. д.

Осередки громадських організацій створюють підчас відповідних кампаній, і зараз же, по закінченні кампанії, помирають. Коли через рік цикль кампаній повторюється, то наново створюється й віповідні організації. Їх і необхідно наново створити, бо за той час уже кілька разів змінився особистий склад комячейки, а в цьому калейдоскопі „соціялістичного будівництва" годі пригадати чи знайти тих людей, які керували торішнім осередком. Місцевіж чорноробі-статисти — хіба вони памятають, у яких організаціях вони були членами? Їх так багато, тих організацій!...

Так що року у нас організувався й „МОДР", і „Т-во Геть Неписьменність!", і „Друзі Дітей", — словом: всі організації.

Про деякі з них я хочу зараз же сказати кілька слів.

МОДР, міжнародне обєднання друзів революції, що є більше знане в московській транскрипції МОПР, є, без сумніву, фіктивна організація. Члени цієї „організації" мали би платить. Із відчитів окружних місячної членської вкладки, але й цих грошей ніхто не платить. Із вічитів окружних правлінь видно, що прибутки цієї організації всі поідаються в окрузі. Звідкіляж беруться гроші в МОДР-і для широкої допомогової акції увязненим революціонерам на Заході? Очевидно, з державної скарбниці.

(Дальше буде).

*) Берлина — велика дніпровська баржа для перевозу збіжа.

**) В цьому селі я працював біля двох років, був членом сільради, а тому мої дані походять з джерел офіційних.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Національні Товариства й Січи в Нюарку відсвяткували в суботу, 7. листопада 1931, тринацятьлітну річницю „Листопадових Днів". В год. 7.30 вечером зібралося в гарній, ясно освітленій салі Y. M. C. A. при Halsey St., велике число українських родин. Говоримо „родин", бо всюди ми бачили батьків з дітьми. І це якраз відрадне явище. „Листопадове Свято" це не тільки спомин для тих, що вийшли зі Старого Краю, але й заповіт для всіх Українців, де вони не родились би.

Відкрито куртину й на сцені показався гарний „живий образ". По середині американський звіздистий прапор, якого держав українсько-американський ветеран; по одному боці сцени жовто-блакитний прапор української пшениці й неба, а по другому червоний прапор „Січи" з „тризубом" — знаком України. Скромні військові уніформи прикрашували образ і відразу надавали цілому святові поважної військової маніфестації. Так і мало бути: бо „1. Листопада" 1918 року, це подвиг дрібонької української сили, яка мов іскра тліла під попелом цілі століття, а в ту ніч заблиснула.

Свято відкрив голова Комітету, гром. Д. Чорнюк, живою промовою, немов військовим рапортом. По скінченні його промови поплила з естради бадьора, то тужна, то весела українська пісня. Мельодії чергувалися, як почування народу в листопадові дні. Виступали два хори: православної церкви в Нюарку під управою о. Л. Кушніра й Січовий Хор 3-4 сотні під проводом проф. співу Ю. Кириченка. Хори виступали ґрупами, проспівуючи по кілька пісень за одним виступом. Це дуже добрий спосіб, бо не робить замішання на сцені та програма йде жвавіше. А на таких святах якраз треба вистерігатися, щоб не навести на публику нудьги. Оба хори виглядали чудово. Правдива грядка квіток у Рідному Краю. А хлопці з хору української православної церкви, це справжні козацькі діти. Навіть співали альтом як нащадки козаків, що йшли собі „співаючи". Держалися рівно, ніразу не спустили з тону ані на волосочок, який часом в альтів буває. Милі дзвінкі голоси дівчат обох хорів причаровували увагу слухачів, а дострій мужеських голосів виявляв силу. Важко булоб рішитися на оцінку, котрий хор гарніший, ліпший. Один і другий мав свої цінности в зігранні, дисципліні, бадьорости, у повазі й виведенні. Зрештою, вони не прийшли на сцену себе побивати, тільки себе доповнювати, виручувати. Одні другим служили за резерву, якої наші браття — на жаль — на памятного „1. Листопада" — не мали. Треба ще замітити, що оба хори співали без нот, а це додає хорови свободи слідити за вимахами діріґентів. Як можна ріжними шляхами йти до одної мети, це було видно по обох діріґентах: один стоїть на стійці пильнує, щоб усе йшло справно, для постороннього ока зпосеред публики майже непомітний у своїх рухах, а другий живіщий, рухливий, дивиться широко, обіймає зором і тих, що перед ним, і тих, що стоять за першими рядами. Дві характеристичні вдачі: Дністровика й Дніпровика, які себе чудово доповнюють.

Бажалось про ці хори писати й писати; але треба місця й на щось другого, не менше вдатного. Музикальну частину прикрасила тим разом гарна орхестра проф. Кузьми. І що за орхестра! Не великий склад інструментів, але всеж ріжнородний при перевазі скрипок. Недостачу контрабаса виповнював дуже складно фортепян, при якому сиділа дівчина, мов калина. Орхестра грала дуже добре. Слідно було велику охоту до музики у молодих музикантів і працю самого професора. Коли понеслися перші акорди любленої народної опери Артемовського, чи Вечерниць Ніщинського — чулося, що це рідні звуки наших українських сіл, чути було тугу Запорожців за Дунаєм, привиджувалися Андріївські вечорі.

Немов завершенням музичної частини був виступ барітона, гром. Ділова, який виступав два рази, проспівуючи по кілька пісень. Навіть старе „Де Дніпро наш котить хвилі" робило помітне враження, дарма, що воно складене на хор. А „Гетьмани" Лисенка з добре виконаним закінченням „не згадуйте пани-брати" було би може не одного засмутило, колиб співак не впав наново у бадьорий тон, проспіваючи жваво „Гей, Січ іде". Різька мельодія та ще й ілюстрація пісні вдачними рухами так подобалася авдиторії, що співак мусів її ще раз цілу повторити.

Не можна поминути знаменитого акомпаніятора на фортепяні, гром. Петрова. Він дуже зручно супроводжає, затираючи всі недотягнення та виповнюючи ті місця, які в самого співака могли би пройти менше замітно. Велика частина успіху Ділова, це заслуга і його супровідника.

Молода Січовичка, гром. П. Прихода, виступила в однострою, деклямуючи „Розриту могилу" Шевченка. Дуже добре підобрана поезія до сьогоднішного часу в Рідному Краю. „Чого вони там шукають"... „Ех, якби то..." П. Прихода, це справжня драматична артистка. Кожне слово відчуте й обдумано виголошене, а ще відповідні рухи декляматорки — все це викликало на салі повне захоплення.

У другій частині панна Задорожна також дуже гарно віддеклямувала патріотичний вірш. Присутні нагородили її гучними оплесками, що свідчили про загальне й повне захоплення авдиторії.

На закінчення першої частини представник від Литовців, добродій К. Юрґела, сказав в анґлійській мові привіт від імени Литовців і побажання Українцям здобути свою державу, як її вже здобула маленька Литва. Бесідник закінчив свою промову побажанням українському народови й певністю, що український жовто-блакитний прапор замає в Києві, Львові, Харкові, Одесі, Катеринодарі й Ужгороді, як символ єдиної української суверенної держави.

Учасники свята вкрили бесіду представника Литовців, найближчого нам народу територіяльно, що цілком співчуває нашій боротьбі, грімкими оплесками.

В другій частині вечера виголосив промову ред. Вол. Кедровський. Промова, гідна уваги. Далека від утертих фраз, а продумана. Така, якої вже, видно, треба нашій іміґрації. З уст бесідника падали важкі слова, в яких він стверджував деякі тепер відомі факти, але заразом бесідник входив у духа того часу й вияснював умовини й причини такого, а не іншого ходу подій. Не було ні одного необґрунтованого обвинувачення; а коли промовцеви доводилося одно чи друге піднести, слідно було в нього біль душі. Цей біль виллявся в слушну оцінку теперішнього душевного стану тої частинки української землі, яка не тільки переживала але й творила „1. Листопада". Словами, повними надії на наше воскресення, на трівкішу віднову світлих хвилин 1. Листопада, якої заповідю являється всебічна праця наших братів у Рідному Краю, покінчив промовець свої слова, яких слухалося із запертим віддихом, неначе чарівної казки.

Єдність, обєднання наших сил тут, на іміґрації, співпраця з нашими братами та наша поміч їх змаганням повернуть незабаром цю чудову казку в живу дійсність.

Гість.

Коли король Карло І. довідався, що Шотляндці видали його Анґлійцям за 800 тисяч фунтів стерлінґів, сказав:

— Волю бути в руках тих, які мене дорого купили, ніж у тих, які мене підло продали.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ЖІНОЧОГО Т-ВА ІМ. „ОЛЕНИ ПЧІЛКИ" В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

відограється дві гарні і смішні комедії:

1. НАСТОЯЩІ, 2. ПАНСЬКІ ПРИМХИ

В СУБОТУ, ДНЯ 14-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ГАЛІ,

57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

Початок в годині 7.30 ввечір. — Вступ 50 центів.

ПО ВИСТАВІ БАЛЬ. — МУЗИКА SAVAGES ORCHESTRA.

Громадяни-ки! Жіноче Товариство „Олени Пчілки" в Нюарку приготовляє дві веселі і дуже смішні комедії. Згадане товариство докладає всіх старань, щоби Вас цими комедіями як найліпше задоволити. — Хто прийде не пожалує, бо почує много сміху, якого до тепер не малисьте нагоди бачити. Приходіть громадно! Приходіть всі! За добру забаву ручить 264-5

Комітет.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ, ВІД. 367 У. Н. С.

уряджує

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 14-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ГАЛІ,

975 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

Вступ 50 центів.

Проситься всіх рочестерських Українців численно прибути. — За добру забаву ручить 264-5

Комітет.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в пятницю, 13. листопада, в годині 7.30 ввечір. Проситься кождого члена явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени прийміть вирівнати свой довг, бо в противнім разі будуть суспендовані, а суспендовані коли не вирівнають довгу будуть виключені з У. Н. Союза. і Тов. Укр. Січи. — С. Безушко, предс.; Гр. Готра, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. „Згода", від. 358, повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 листопада, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі на Вест 7-тій вул. Проситься всіх членкиць прийти на означений час. — Уряд Тов. „Згода".

ФРАКВІЛ, ПА. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 242, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15. листопада, в годині 2-гій пополудни, в гали церковній на Оак ул. На тім мітінгу довгуючі члени мають вирівнати свої довги, як карі, похоронні, календар У. Н. Союза за 1931 рік, і інші залеглости. Котрий член не вирівнає своєї залеглости, буде виключений з Братства і У. Н. Союза, після ухвали з річного і піврічного мітінгу. — Д. Ратковський, голова; І. Криба, писар; М. Камак, скарбник.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14 листопада, в годині 7.30 ввечір, в гали словенській, 724 Ліонард ул. Проситься всіх членів явитись на зборах, бо є богато важних справ до полагодження. Довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свої залеглости. — Василь Сенишин, предс.; Теодор Шевчук, кас.; Дмитро Багрій, секр.

ЦЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 93, повідомляє усіх своїх членів, що мітінг відбудеться 15. листопада, в годині 10-тій рано, під ч. 59 Централ ул. Кождий член мається явити на тім мітінгу, бо є важні справи до полагодження. — К. Бабій, предс.; П. Венковський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15 листопада, та що є важні справи до полагодження. Отже проситься до численної участи. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Тому що в організації назрівають важні події, ще раз серіозно запрошуємо до участи в зборах на котрих і ця справа буде дискутована. — Теодор Малик, А. Гарасим, М. Ю. Осник.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62 повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 15 листопада, в годині 2-гій попол., під ч. 6177 Гленмор Еве. Отже проситься усіх членів, місцевих і позамісцевих явитися на річнім мітінгу, бо маємо досить справ до полагодження. Буде вибір уряду на 1932 рік. Контр. комісія здасть справозданне за цілий рік. Проситься членів, щоб принесли товариські річи, які у кого є, як прапори, дзенти і т. і. Не явившийся член на мітінгу буде караний після статута. — Кароль Кропивницький, предс.; Петро Кодинський, кас.; Іван Сливар, секр.

ДЕРБІ, КОНН. Укр. Тов. Запорожська Січ, від. 23, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний місячний мітінг відбудеться в суботу, 14 листопада, в годині 7-мій ввечір, в Ігел Гол, 229 Мейн ул. Сей мітінг як звичайно припадає на неділю, але тому, що в неділю, 15. листопада, відбудеться концерт Стейтової Організації, мітінг відбудеться в суботу. Обовязком є кождого члена явитися на сей мітінг, бо є дуже важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівняли свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Захаревич, предс.; С. Шуран, кас.; І. Біносовський, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Отсим Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15. листопада, в годині 1-ій пополудни, в Юнион Гал, 2-гий поверх, ч. салі 4, Норт Вайомінг ул. Проситься всіх членів прибути на час і всі як один щиро полагодити деякі справи; особливо пригадується задовженим членам, щоби прийшли і вирівняли свої залеглі місячні вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Стефан Глинянський, рек. секр.

ПОЗІР! — АЛІКВІППА, ПА.!

СТАРАННЯМ УКРАЇНСЬКОГО АМАТОРСЬКОГО ГУРТКА

при церкві св. Ап. Петра і Павла в Аліквіппа, Па.

відограється пораз перший в цій околиці велику драму В. Г. Казанівського

„ПІМСТА ЗА КРИВДУ"

драма в 5-ох діях і 6-ти відслонах

В СУБОТУ, 14. ЛИСТОПАДА

В ПОЛЬСЬКІЙ ГАЛИ НА ПЛЕН 11 І 4 ЕВЕ. АЛІКВІППА, ПА.

Початок в годині 7.30 вечером.

Вступ для дорослих 50 ц., для дітей 10 ц.

Режісер Теодор Мотичак.

Родимці! Про це представлення не треба вам богато говорити, бо добре само за себе говорить. У тім представленню побачите, 1) Тяжку панщину, в якій український нарід терпів довгі роки. 2) Побачите всякі знущання над українським народом і тяжкі побої панських посіпак. 3) Побачите бунт катованого народу і пімсту над ворогами працюючого люду. Між актами буде пригравати орхестра під проводом п. Мирослава Монастирського. Запрошується всіх шановних Українців, як місцевих так і позамісцевих, без ріжниці переконань, прибути громадно на це гарне представлення, котре ставиться якраз на часі, коли наш нарід в рідним краю і тепер під окупантом Польщею терпить тяжкі знущання. На тім представленню побачите і почуєте веселі і сумні річи, яких досі не бачили. Словом, на хвилю перенесетеся в далекі, а дорогі серцю рідні сторони, бодай хоть раз в життю. В штуці бере участь 32 особи, котрі стараються відограти штуку як найліпше. Тому не пропустіть ані одної дії, а приходіть всі на час, на 7-муж годину. — Комітет.

УВАГА! УКРАЇНЦІ СТЕЙТУ КОНЕКТИКУТ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ СТЕЙТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СТЕЙТУ КОННЕКТИКОТ

відбудеться

з нагоди тринацятьлітної річниці повстання Західно-Української Народньої Републики

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 15-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1931 Р.

В ГАЛИ ПІД Ч. 1055 PEMBROKE STREET, BRIDGEPORT, CONN.

Початок в год. 3-тій пополудни. — Вступ 50 ц., діти 10 ц.

Вступне слово виголосить В. Калина. Святочну промову бувший сотник Галицької Армії, Д. Галичин. Будуть говорити і другі бесідники.

Буде співати 4 хори, а то: Стемфордський, Нюгейвенський, з Бриджпорт Закарпатський, і Литовський.

Тому кличемо до Вас, Українці міста Бриджпорт, Конн. і околиці! Приходіть всі як один на це велике свято і віддаймо честь всім упавшим героям за волю свого народа. Хай не забракне в тому святі ані одного свідомого Українця ні Українки. 264-5

Комітет Листопадового Свята в Бриджпорт, Конн.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 15 листопада, в гали парафіяльній, 45-47 Гові Еве., Пасейк, Н. Дж., в годині 2-гій пополудни. Є товариські справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли і вирівнали свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згдоа, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 14 листопада, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно. Проситься членів явитись на означений час. — Н. Моссора, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15. листопада, точно в годині 1.30 пополудни, в литовській гали. Обовязком кождого члена бути присутним на тім мітінгу. На минувшім мітінгу ухвалено, що довгуючі члени мають бути присутні на мітінгу, а позамісцеві мають повідомити листовно, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Н. Іщук, предс.; П. Левицький, кас.; В. Новак, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 листопада, точно в годині 1-шій пополудни, в Укр. Нар. Домі, 4-та і Ворд ул. Члени, котрі довгуєте, прийдіть хоч раз на збори і заявіть перед членами, що ви свої вкладки вирівнаєте; нехай члени рішають, бо урядники рішучо не будуть треструвати, а секретар по двох місяцях не заплачення, буде мусів суспендувати довгуючих. — Іван Стецик, фін. секр.

БРОНКС, Н. Й. Тов. Любов, від. 298, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 14. листопада, в годині 8-мій ввечір, під ч. 1410 Вайс Еве. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження і муситься вибрати комітет до балю 21 листопада. Будеться приймати нових членів. — М. Федосик, предс.; С. Москалюк, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Князя Данила, від. 356, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 15. листопада, під ч. 3322 Н. Лавренс ул., в годині 2-гій пополудни. Уряд товариства взиває всіх членів явитися на сей мітінг в означений час бо є багато важних справ до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоб прибули на сей мітінг і вирівнали свої залеглости, щоби до річної контролі було все в порядку. Секретар взиває тих, що еще не належать до У. Н. Союза ані до товариства, щоби зголосилися до секретаря відділу, а секретар уділить кождому потрібних інформацій, бо нема ліпшої і певнішої асекурації, як в У. Н. Союзі. Адреса секретаря, 235 Вест Таер Стр., Філаделфія, Па. — М. Долиний, предс.; Гр. Лесик, кас.; Ол. Діорка, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15. листопада, в годині 2-гій пополудни, в гали парафіяльній при 4-тій улиці. Кождий член має явитися на сей мітінг. Члени мають принести з собою відзнаки, бо Тов. ім. Б. Хмельницького обовязане взяти участь по мітінгу підчас панахиди в церкві. — Микола Підгайний, предс.; Филимон Сагатий, кас.; Михайло Колодруб, секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15 листопада, точно, в годині 2-гій пополудни, в гали де звичайно. На сей мітінг кождий член має явитися, бо є дуже важні справи до полагодження. Уряд братский просить усіх як один явитися на сей мітінг на означений час, бо сей мітінг дуже важний для кождого члена. Довгуючі члени мають явитися і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться після статута. Наш відділ 230 відзивається до всіх відділів У. Н. Союза з осідком в Йонгставн і околиці, щоби прислали своїх представників, або щоб урядники відділові взяли участь в нашім мітінгу і обрадили справу, яким способом усі наші відділи в Йонгставн злучилибся в один відділ. Ся справа є важна і проситься подумати над сим. Рівнож проситься урядників згаданих відділів прибути на наш мітін, в годині 3-тій пополудни, на литовську галю, 628 Френклін Еве. — Николай Павлишин, гол.; Ілько Сухий, кас.; Йосиф Білик, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 15-го листопада, точно в годині 1.30 пополудни, в гали церковній. Довгуючих членів проситься прийти на мітінг і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. Членів товариства проситься прийти на означений час, щоб мітінг відбувся найдальше до години 7-мої бо зараз по мітінгу буде зачинатися обходження памяти відраждения України. — Н. Сорохтей, предс.; Д. Слодарик, секр. Т. Рудий, кас.

ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 14 листопада, точно в годині 7-мій ввечір, в Народнім Домі, 72 Моріс ул. Проситься кождого члена явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження, а іменно справа предсідателя, котрий віїхав до краю. — Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 14 листопада, в годині 8-мій ввечір, в галі зборів під ч. 217-219 Іст 6-та вул. Проситься всіх членів прийти на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Я. Забавчук, предс.; І. Вікарик, кас.; С. Назаревич, секр.

РОЗЕЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, подає до відома своїм членам, що звичайні збори відбудуться в суботу, 14 листопада, в годині 7-мій ввечір, у власній гали при Розел і Генрі ул. Проситься членів прибути на означений час. Довгуючих членів упоминається вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — Т. Федуняк, гол., А. Андрійців, кас.; Василь Моссора, секр.

ТАРЗАНІВ СИН.

(86).

Шейк довго мовчки дивився на Корака. Він думав над тим, які тортури вигадати тому, що вже двічі загарбав від нього Мерієм. За парканом почувся рев слона. На обличу Корака заграла ледви помітна усмішка й він підбадьорився. Він також видав спеціяльний крик, що здивувало шейка. Араб приспішив видати наказ, щоб Корака слуги спалили, але наперед щоб підсмалили його на невеликому вогні.

—o—

Слон Тантор почув голос свого пана. Він наблизився до паркану й почав його обнюхувати, а також нюхав через паркан та все прислухувався, чи не повториться голос Корака. Нарешті шейк скомандував слугам вести геть Корака й робити те, що він наказав. Шейк був задоволений сам своїм рішенням, що нарешті він помстився над своїм ворогом. Він уже обдумував плян дальшого пошукування Мерієм.

—o—

Слуги повели Корака на дворище. Там вони привязали його до стовпа посеред двору. Навколо нього наложили сушняку з ліса й розвели вогонь, але такий, щоб він не відразу й не дуже палив Корака. Вони хотіли налюбуватися муками своєї жертви й догодити шейкови. Корак видав ще кілька своїх спеціяльних звуків-закликів. На них він почув відповідь Тантора. В таборі ніхто не підозрівав, що це слон відповідає на зазив їх жертви.

—o—

Тантор наліг усім своїм тілом на паркан, але паркан не піддавався. Тоді він потиснув трохи сильніше, але міцно зроблений паркан лише трохи похитнувся. Тантор знову вчув рішучий заклик Корака. Він тоді почав своїм хоботом виривати огорожу з паркану, але вона не піддавалася. Нарешті слона охопила лють. Він розігнався і вдарив з усієї сили головою в паркан. Почувся страшний тріск дерева й слон вломився на подвіря.

—o—